

List Saveza lovačkih društava Tuzlanskog kantona

Lovac

Broj 57

Tuzla, mart/ožujak 2013.

Cijena 1,00 KM

TEME BROJA:

Aktivnosti na integraciji SLD TK i SLO BiH

Svjetski dan biodiverziteta

90 godina postojanja LD "Jelen" Gradačac

Ugrožena divljač: Jelen

Priprema lovišta za lov srneće divljači

Maskiranje u lovu

Lovac

List Saveza lovačkih društava
Tuzlanskog kantona

Izlazi tromjesečno

Izdavač:
Predsjedništvo Saveza lovačkih društava
Tuzlanskog kantona

Za izdavača:
Rasim Omerović,
predsjednik Predsjedništva SLD TK

Redakcija lista "Lovac":
Rasim Omerović (Kalesija),
Hasib Imamović (Tuzla),
Šerif Bečić (Banovići),
Hasan Muratović (Zivinice),
Ramo Memić (Sapna),
Muris Mujedinović (Srebrenik),
Esad Hanić (Gradačac),
Hajrudin Imširović (Teočak),
Hariz Salihović (Kladanj),
Džemal Jukan (Gračanica),
Mujo Softić (Lukavac),
Sulejman Hadžić (Doboj-Istok) i
Hazim Mujkić (Čelić).

Glavni i odgovorni urednik:
Rasim Omerović, dipl. ing. šumarstva

Urednik i lektor:
Prof. Mirzet Ibrišimović

Stručni saradnik:
Jasmin Bećirović, profesor

Fotoliti:
B Concept Sarajevo

Priprema i štampa:
"Mikroštampa" Tuzla

Za štampariju:
Šaban Cipurković

Adresa redakcije "Lovac"
Tuzla, Džindić mahala 13.
Tel./fax: 035/277-525
Web site: www.lovac.tk.com
E-mail: info@lovactk.com

Račun kod Tuzlanske banke d.d. Tuzla
132-100-03092192-27

Na osnovu mišljenja Ministarstva
za obrazovanje, nauku, kulturu, sport
i informisanje Vlade TK broj
10/1-452-25-2/98 od 28. 08. 1998. god.,
list „Lovac“ oslobođen je dijela
poreza na promet

21. mart - Svjetski dan šuma

Š U M E

Prirodni odgovor na globalno zatopljanje

Najbolje vrijeme da posadiš drvo je bilo prije 20 godina.

Drugo najbolje vrijeme je sad!

Smanjenje štetnih emisija nastalih sagorijevanjem fosilnih goriva nužan je korak u borbi protiv globalnog zatopljanja, a u tome šume mogu igrati vitalnu ulogu, upravo svojom potrošnjom ugljen-dioksida (CO₂). Šuma se smatra savršenom ekološkom tvornicom u smislu proizvodnje kiseonika (O₂). Šume čuvaju vodu, stabiliziraju tlo i sprečavaju njegovu eroziju, prečišćavaju zagađenu atmosferu, spremište su bioraznolikosti i imaju značajan doprinos reguliranju klime i razine stakleničkih plinova koji uzrokuju klimatske promjene. Šume imaju i baktericidno svojstvo, utiču na ljepotu krajolika, stvaranju povoljne uvjete za liječenje, oporavak, odmor i rekreaciju, za razvitak turizma i lovstva. Dobrobiti od šuma su dalekosežne, ali je alarmantna deforestacija i degradacija šumskih područja. Ako uništimo šume nestat će i nas. Ubijanje šuma ugrožava i više od 11 hiljada životinjskih vrsta. Zbog svega toga evo u najkraćem u čemu se ogleda značaj šuma za čovječanstvo i značaj njihove zaštite od čovjeka, kukaca, glodavaca, bakterija, gljivica, kiselih kiša, požara, poremećenog režima voda, onečišćenog zraka, tla i voda:

- šume apsorbuju gasove, sedimentiraju prašinu, filtriraju čvrste i radioaktivne čestice - baktericidno dejstvo (šumski vazduh je bogat eteričnim uljima koja uništavaju mikrobe).
- šume filtriraju vodu, sprečavaju klizišta i erozije, smanjuju buku, ublažavaju klimatske promjene, smiruju tišinom i odvojenosti ambijenta.
- šuma na 1 ha proizvede oko 800 tona kiseonika godišnje.
- za godinu dana 1ha četinarske šume filtrira 30-35 tona prašine, a na 1ha lišćarske šume se filtrira 50-76 tona prašine.
- šume imaju važnu ulogu u sprečavanju nastajanja bujica. Slivna područja obrasla šumom imaju 30-50% niže vodostaje nego što imaju slivovi koji nisu obrasli šumom.
- šuma sprečava eroziju zemljišta.
- šuma je najbolji i najjeftiniji filter za dobijanje pitke vode. Retenciona sposobnost tla pod šumom mjeri se količinom 800-2500 m³ vode po 1ha površine.
- svjetske šume godišnje atmosferi daju 86 milijardi tona kiseonika, a apsorbuju čak 119 milijardi tona ugljen-dioksida.
- uloga šuma u prečišćavanju zagađene atmosfere je važnija od njene uloge u proizvodnji kiseonika.
- visoke šume, površine od 1ha, u procesu fotosinteze oslobađaju 3 tone kiseonika a potroše oko 4 tone ugljen-dioksida.
- samo 4 bukova stabla kroz 100 godina obezbjeđe kiseonik jednom čovjeku za 80 godina života, a treba znati da čovjek može da živi bez hrane 5 nedelja, bez vode 5 dana a bez vazduha samo 5 minuta.
- bukove šume, površine 1 ha, mogu primiti čak 68 tona čadi i prašine.
- 1 ha bukove šume zadrži 500 tona vode.
- jedno stablo divljeg kestena, starosti oko 30 godina, može godišnje da zadrži 120 kg prašine i 80 kg aerosola.
- 1 ha smreke godišnje emituje u atmosferu oko 30 kg materija s baktericidnim dejstvom, što je dovoljno za dezinfekciju omanjeg grada.
- šuma smanjuje buku, što zavisi od tipa šume, gustine, visine grmlja, njegove olistalosti i godišnjeg doba.

Glavna odlika naših šuma je da su 95% prirodne, za razliku od mnogih evropskih koje to nisu, što izaziva divljenje, ali je naša zemlja jedna od najmanje planski zaštićenih evropskih područja kada je u pitanju flora. Zbog intenzivne eksploatacije svake godine u svijetu nestaje oko 13 miliona hektara šume, zbog čega se posebna pažnja treba posvetiti planskom gazdovanju šumama i afirmiranju ekološke etike.

Najbolje vrijeme da posadiš drvo je bilo prije 20 godina. Drugo najbolje vrijeme je sad!
(stara kineska poslovice)

Aktivnosti na integraciji Saveza lovačkih društava TK i Saveza lovačkih organizacija BiH

Formirano Koordinaciono tijelo za angažiranje na uspostavljanju
zajedničke platforme u cilju objedinjavanja SLD TK i SLO BiH

Na vanrednoj sjednici Predsjedništva Saveza lovačkih društava TK i predstavnika Saveza lovačkih organizacija BiH, održanoj 30. novembra 2012. godine u Kabinetu Općinskog načelnika Kalesija u Kalesiji, donesen je Zaključak da se na nivou SLD TK formira jedno Koordinaciono tijelo koje će voditi aktivnosti oko uspostavljanja zajedničke platforme u cilju objedinjavanja ova dva lovačka saveza i jedinstvenog funkcioniranja.

U ovo Koordinaciono tijelo Predsjedništvo SLD TK je imenovalo sljedeće članove:

1. Rasim Omerović dipl.ing., predsjednik SLD TK
2. Seid Čorbić, dipl. ing., predsjednik Savjeta za lovstvo
3. Senad Selimbašić, dipl.ing., član Savjeta za lovstvo
4. Faruk Huskanović, dipl. pravnik
5. Samed Mehmedović, dipl. pravnik

Izbori u LD „Majevisa“ Srebrenik

Za novog predsjednika jednoglasno izabran Muris Mujedinović, dosadašnji lovovođa

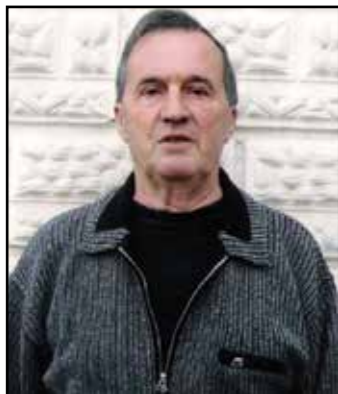
Na izbornoj Skupštini LD „Majevisa“ Srebrenik, održanoj 30. novembra 2012. godine, izabrani su novi članovi Predsjedništva Društva, za mandatni period 2012. – 2016. Izvještaj o radu Predsjedništva, u periodu 2008. – 2012., podnio je Samed Mehmedović, dipl. pravnik-predsjednik Društva u tom izvještajnom periodu. U izvještaju je naglašen izuzetno plodan angažman Predsjedništva LD „Majevisa“, čiji su svi projekti odobreni od strane Federalnog i Kantonalnog ministarstva. Zahvaljujući autoritetu i profesionalnoj predanosti članova Predsjedništva, nisu izostale saglasnosti neophodne da be se relizirale brojne aktivnosti predviđene Planom gazdovanja. Takvom uspjehu su pridonijeli svi lovci, od članova stručne službe, glavnog lovovođe Društva, predsjednika revira, lovovođa

revira, predsjednika sekcija i grupovođa do svakog pojedinog savjesnog i marljivog lovca. U izvještaju se posebno navodi realizacija projekata puštanja divljači u lovišta, u vrijednosti od 114.000 KM. Za novi mandatni period 2012. – 2016., na Skupštini su izabrana tri člana i tri zamjenika Disciplinskog suda kao i disciplinski tužilac i njegov zamjenik. Izabrani su i novi članovi Nadzornog odbora. Novoizabrani članovi Predsjedništva LD „Majevisa“ Srebrenik su: Muris Mujedinović, predsjednik, Mirsad Hasanović, zamjenik predsjednika, Alija Hasanović, Tifaga Taletović, Fikret Ibrišimović, Sulejman Dedić, Edin Herceg, Mirhat Muratović i Hamdija Okić. Novi lovovođa Društva je Edhem Hercegovac.

Samed Mehmedović, dipl. pravnik

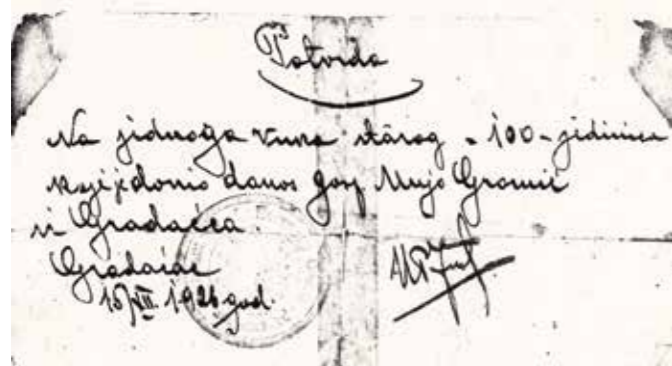

90 godina postojanja LD „Jelen“ Gradačac

Piše:
Fahrudin Gromić

U toku lovne sezone 2012./13. obilježeno je 90 godina postojanja i rada LD „Jelen“ Gradačac. Ovaj značajan i veliki jubilej je obilježen skromno i radno. Rad je bio usmjeren u izgradnju lovno-tehničkih i lovno-uzgojnih objekata. Od nove registracije Društva pri SLD TK, od jula 1995., izgrađeno je preko 40 lovačkih kuća u privatnoj režiji, dok su skromna novčana sredstva usmjeravana u nabavku i uzgoj lovne divljači, što se u praksi pokazalo ispravnom orijentacijom. Godinu dana nakon nove registracije, Društvo je započelo izgradnju prihvatilišta za fazansku divljač i hranilišta za visoku i nisku divljač, a naredne godine je nabavljena fazanska divljač. Prošle godine Društvo je na vlastitom zemljištu, lovištu Srnice, izgradilo veliko prihvatilište za fazane. U ovaj uzgojni objekt je uloženo osam hiljada konvertibilnih maraka, a urađen je po savremenom standardu, uz primjenu nove tehnologije uzgoja fazanskih pilića. Ovom prilikom neće biti puno riječi o radu Društva iz ranijeg perioda, što je zabilježeno u monografiji ZOV PRIRODE od autora F. Gromića i koja se nalazi u biblioteci Društva, ali je jako slikovito i zanimljivo ovdje dati faksimil potvrde za lov iz 1926. i dozvole za lov iz 1950. godine.

U uvjetima posljednjeg odbrambenog rata fond plemenite divljači je uveliko smanjen u lovištima Društva, dok je agresor opljačkao i spalio fazaneriju u Turiću, spalivši i ostale lovno-uzgojne i lovno-tehničke objekte. Odmah nakon Dejtonskog sporazuma o miru, Halid Hanić, član LD „Jelen“, u vlastitoj režiji je izgradio fazaneriju za proizvodnju fazanske divljači. Društvo je uspostavilo dobre odnose s tom fazanerijom tako da je u lovište unesen znatan broj ove atraktivne lovne divljači. Prema tadašnjem Programu rada kojeg je izradilo Predsjedništvo a usvojila Skupština LD „Jelen“ Gradačac, zabranjen je izlov lovne divljači na period od tri godine, određena je članarina od pet konvertibilnih maraka, u lovište se izlazilo samo u akcije odstrjela grabljivica, zaštite i prihrane lovne divljači. U Društvo se učlanilo oko 300 ranijih članova i svi su bili zadovoljni takvom politikom Društva. Sekcije su organizirale svakodnevne patrole koje su pazile da se provode odluke Skupštine, s naglaskom na činjenicu da nije registriran niti jedan prekršaj, što je za današnje uvjete vjerovatno nemoguće. Ovakvim stručnim mjerama zaštite, uzgoja i unosa divljači u lovište, obnovljen je fond lovne divljači

i već u jesen 1998. je otvoren lov. U početku je bio praktikovan lov na zečju i fazansku divljač s minimalnim odstrjelom, a daljim unaprijeđenjem lovstva je uspješno nastavljen proteklih godina sve do danas kada mlade generacije ubiru plodove pravilnog gazdovanja, a i same doprinoseći interesu LD „Jelen“.

Za navedeni rad, u svrhu zasluga i u cilju stimuliranja razvoja i afirmacije lovstva i drugih aktivnosti koje su od općeg interesa za lovstvo, SLO BiH je LD „Jelen“ Gradačac dodijelilo najviše odlikovanje ORDEN PRVOG REDA, SLD TK mu je dodijelilo ZLATNU PLAKETU, a Općina Gradačac mu je dodijelilo najviše općinsko priznanje ZMAJ OD BOSNE. Ova odlikovanja i mnoga druga lovačka priznanja dodijeljena su zahvaljujući uspješnom volonterskom radu rukovodećih lovstva i drugih aktivnosti koje su od općeg interesa za lovstvo, SLO BiH je LD „Jelen“ Gradačac dodijelilo najviše odlikovanje ORDEN PRVOG REDA, SLD TK mu je dodijelilo ZLATNU PLAKETU, a Općina Gradačac mu je dodijelilo najviše općinsko priznanje ZMAJ OD BOSNE. Ova odlikovanja i mnoga druga lovačka priznanja dodijeljena su zahvaljujući uspješnom volonterskom radu rukovodećih

Loj je star koliko i ljudsko društvo, a početak organiziranog i ozakonjenog izlova divljači u gradačaćkom kraju je vezan za nekoliko uglednih građana i političara, kao što su Muharemag Gromić, Izetbeg Jahić, i Marko Popović, koji su daleke 1922. osnovali Lovačko društvo Gradačaćkog sreza. Društvo je u početku imalo dvadesetak poznatih lovaca, od kojih su se neki bavili lovom sve do 1960., tako da su upravo oni i ostavili brojne podatke i dokumente koji svjedoče o osnivanju, načinu lova i lovačkim običajima koji su se njegovali i tradicijski i generacijski prenosili. Posebna vrlina tih starijih generacija je neupitna etičnost i uvažavanje i poštovanje iskusnijih i starijih lovaca. Otuda, pored mnogih vrlina današnjih mladih lovaca, treba istaći i neke pojave koje spadaju u domen neetičnosti, a prije svega se tu misli na trend vrijedanja starijih članova Društva. To nije samo za osudu nego i za oštru primjenu kaznenih mjera, da bi se preduprijedilo narušavanje međuljudskih odnosa i cijepanje, odnosno usitnjavanje i onako malobrojnih sekcija, što je cilj i hir takvih pojedinaca koji vlastite interese izdižu iznad interesa čvrstog kolektiva kakvo je LD „Jelen“ Gradačac, odnosno Savez lovačkih društava Tuzlanskog kantona. Nema sumnje da će rukovodni nosioci u organima upravljanja Društva i Saveza znati energično riješiti ovaj aktualni problem, tim prije što je lovac, kao naoružan pojedinac, pripadnik organizacije koja spada u red jednog od najorganizovanijih i najodgovornijih segmenata društva.

kadrova, organa upravljanja i radu skoro svakog člana Društva. Sadašnje i buduće članstvo LD „Jelen“ ima tešku, odgovornu i časnu obavezu da svojim radom sačuvaju ugled i da se zalažu za postizanje jo većeg uspjeha Društva.

Lovačko društvo „Majevica“ Srebrenik

Herceg ulovio trofejnog vuka

Sredinom februara ove godine Edin Herceg je ulovio trofejni primjerak vuka. Herceg, koji je 10 godina član LD „Majevica“ Srebrenik i od nedavno član Predsjedništva Društva, za LOVAC je izjavio:

„Vječno ću pamtiti nedeljno jutro 17. februara 2013. kada se iz tame pojavila silueta moćne zvijeri. Kretala se oprezno, sumnjičavo njušeći pognute glave i nakostriješene dlake. Znao sam da nemam puno vremena razmišljati. Naslonio sam pušku o rame i povukao obarač. Prasak se prolomio planinom i zvijer osta na mjestu pogodka. Tog trenutka mi je korz glavu prošlo bezbroj neprospavanih hladnih noći, bezbroj prepješačenih kilometara pokušavši se domoći vrijednog trofeja. Napokon će i moju lovačku kolekciju krasiti vuk, i to trofejni vuk samotnjak.“

Nakon obrade i ocjene trofeja ovaj primjerak vuka, kojeg je jednim hicem odstrijelio Edin Herceg, sigurno će biti odlikovan medaljom.

Suad Barjaktarević
sekretar LD „Majevica“ Srebrenik

Lovačko društvo „Tuzla“ Tuzla

Pejo odstrijelio srndaća

Lovačka sekcija „Dobrnja“ LD „Tuzla“ je poznata po kolegijalnosti i masovnom učešću u lovu. Tako je bilo i tokom posljednje sezone lova na visoku divljač. Jedno ovakvo lovačko druženje je krunisano jednim ulovljenim srndaćem, a odstrijelio ga je Pejo Tomić. Iako je mlad lovac, Pejo za sada ima dosta uspjeha u lovu na ovu plemenitu i atraktivnu lovnu divljač.

Husnija Kišić

Lovačko društvo „Majevica“ Srebrenik

Elvis odstrijelio divlju mačku

U redovnom lovu na zeca, članovi LS „Lušnica“ - LD „Majevica“ Srebrenik, uklonili su iz lovišta nekoliko štetočina koje ugrožavaju fazansku i zečju divljač. Tom prilikom je Elvis Džanić odstrijelio divlju mačku, upravo na lokalitetu gdje ima fazanske divljači.

Suad Barjaktarević
sekretar LD „Majevica“ Srebrenik

Lovačko društvo „Majevica“ Srebrenik

Dajdža ulovio

vepra kapitalca

Lovačko društvo „Majevica“ Srebrenik je proteklih godina uložilo značajne napore u pripremi lovišta za lov divlje svinje. Ovogodišnja sezona lova na crnu divljač je i pokazala rezultate brige za divljač u lovištima Društva. U organizovanom lovu na divlju svinju, na lokalitetu Dubska voda, mladi lovac Mevludin Džombić zv. Dajdža ulovio je vepra teškog 250 kilograma. Dajdža je lovački ispit položio početkom 2012., a kapitalca je ulovio već krajem iste godine. I što je još zanimljivo, ovaj mladi lovac je ovakvu sreću imao i iskazao vještinu već u svom prvom izlasku na divlju svinju.

Suad Barjaktarević
sekretar LD „Majevica“ Srebrenik

Veliki pokazni lov na crnu divljač

Imajući u vidu da nije dobro često organizovati veliki lov na divlju svinju prigonom, a posebno hajkom, jer se time znatno uznemirava divljač i prisiljava da napusti svoja prirodna staništa u potrazi za mirnijim lokalitetima, LD „Srndać“ Gračanica veliki lov na crnu divljač organizuje samo jednom u lovnoj godini. Tako je ove godine, na kraju posljednje lovne sezone na crnu divljač, LD „Srndać“ organizovalo veliki pokazni lov na crnu divljač za sve lovce Društva. Cilj lova nije toliko bio izlovljavanje divljih svinja koliko druženje i pokazivanje ispravnog lova i upoznavanje mladih lovaca s lovnim terenima. Pokazni lov je organizovan u lovnoj jedinici Šamunica, na obroncima Trebave, a u njemu je učestvovalo oko 300 lovaca i 25 lovaca pripravnika pod nadzorom svojih mentora.

Sve je započelo ranim jutarnjim okupljanjem ispred lovačke kuće na Visu (na prvoj fotografiji). Lovce je pozdravio Džemal Jukan, predsjednik LD „Srndać“ (na drugoj fotografiji) i u kraćem i vrlo korisnom obraćanju je upoznao lovce i pripravnike o načinu organizovanja velikog lova, u kojem je iznio i neka vrlo korisna teoretska saznanja o osobinama i ponašanju divljih svinja za vrijeme lova, kao i vlastita praktična iskustva i iskustva starijih lovaca s velikih lovova u kojima su učestvovali. Predsjednik je naglasio da

ta iskustva potvrđuju mišljenje da su divlje svinje vrlo inteligentne i opasne, da imaju izuzetno razvijeno čulo njuha, da dobro čuju, da imaju izraženu sposobnost orijentacije, da se kreću gotovo nečujno, da se pojave kada to lovac najmanje očekuje i da se prvo pojavi vođa krda, najiskusnija krmača, o čemu treba posebno voditi računa. Isto tako, predsjednik je istakao potrebu za potpunom disciplinom, da se svi moraju striktno pridržavati uputstava lovovođa i drugih odgovornih lica i da se i u ovom lovu, iako se divlja svinja tretira kao divljač koja nanosi štetu poljoprivredi, svi moraju pridržavati lovnih i etike i pravila lova koja važe za lov na lovno-uzgojnu i svaku drugu plemenitu divljač.

Velikom lovom su na terenu neposredno rukovodili: Izet Šerbečić, glavni lovovođa i članovi Predsjedništva Društva: Dževad Đulić, Mejfudin Hasančević i Suljo Kahvedžić. Glavni lovovođa je pred polazak u lov dao kratka uputstva o rasporedu lovaca na terenu i još jednom naglasio da se u ovom velikom lovu love samo veprovi i nazimad, kao i slabije, bolesne, defektne i krzljave jedinke, a da se krmače, po mogućnosti, što manje uznemiravaju u svojim staništima.

Ovaj veliki pokazni lov je trajao preko sedam sati, ali nije dao očekivane rezultate iako je lovna jedinica Šamunica izuzetno bogata ovom vrstom lovne divljači, a razlog tome je veliki snijeg koji je napadao noć uoči lova. Ne samo da je snijeg otežao lov nego je poznato da u takvim uslovima divlje svinje ne napuštaju zaklon jer se prasad boji snijega a starije jedinke nagonski znaju da su na snijegu lako uočljive i da ostavljaju tragove. Ipak, veliki lov je ispunio cilju u onom pogledu potrebe za druženjem, sticanjem saznanja, pokazivanjem ispravnog lova i upoznavanjem mladih lovaca s lovnim terenima. Za ovaj veliki lov je vladalo izuzetno interesovanje, a disciplinom i etičnošću se istakla grupa mladih pripravnika Sekcije „Pribava-Lohinja“: Hajrudin Mehurić, Husejn Hasančević, Asim Mekić, Edin Ahmetašević i Harun Okić (na trećoj fotografiji).

Po završetku lova grupovođe su podnijele kraći izvještaj o rezultatima lova, a zatim je organizovan zajednički ručak za sve učesnike velikog lova.

Tajib Omerović

Lovačko društvo „Srndać“ Gračanica Veliki lov na divlje patke

U nedjelju, 17. februara ove godine, lovačke sekcije „Pribava-Lohinja“ i „Stjepan Polje“-LD „Srndać“ Gračanica, organizovale su veliki lov na divlje patke u Sprečkom polju. Zbog velikog broja učesnika, lovci su se okupili na dva punkta, u Pribavi i Stjepan Polju (na fotografiji). Lovom su rukovodili lovovođe ovih dvaju sekcija, Fadil Halidović i Hajrudin Bećirović, a učestvovalo je oko 160 lovaca iz 12 sekcija Društva. Cilj lova nije toliko bio izlovljavanje divljih pataka koliko rekreacija i lovačko druženje. Iako je rijeka Spreča bogata ovom lovnom divljači, u ovom velikom lovu je odstrijeljeno svega desetak divljih pataka. Lov je bio atrakcija i izgovor za veliko okupljanje lovaca iz LD „Srndać“, ali i drugih lovačkih udruženja. Osim toga, masovan odstrjel je mogao uzrokovati ne samo desetkovanje već i migraciju divljih pataka.

Lov je pokazao veliko zanimanje, poslušnost, disciplinu i etičan pristup lovu lovaca pripravnika, posebno mlađih pripravnika iz Sekcije „Pribava-Lohinja“ (na fotografiji), koji su pod kontrolom svojih mentora učestvovali u ovom velikom lovu.

Po završetku lova je organizovan zajednički ručak i druženje lovaca na oba punkta, u Pribavi i Stjepan Polju. Ove dvije sekcije, na čelu sa svojim predsjednicima, Samirom Mekićem i Azemom Kahrimanovićem, bili su izvrsni domaćini i organizatori ovog velikog lova i velikog druženja. Druženje je trajalo do sumraka, a na rastanku su lovci izrazili zadovoljstvo što su bili učesnici u jednom ovako veličanstvenom lovačkom ugođaju, obećavši da neće propustiti priliku doći i iduće godine.

Tajib Omerović

Lovačko društvo „Srndać“ Gračanica

Lov za pobratime iz Bačke Topole

Prije dvije godine je bratimljenjem okrunjen decenijski zajednički lov članova LS „Pribava-Lohinja“-LD „Srndać“ Gračanica i lovaca LS „Fazan“ Bajša-LU „Panonija“ Bačka Topola. U lovištu oko Bačke Topole lov se organizuje uglavnom na srneću, zečju i fazansku divljač, kojom je prebogat ovo lovište, a goste iz Srbije najviše privlači lov crne divljači kojom su bogata lovišta Gračaničkog lovačkog društva. Tradicija zajedničkog lova nije prekinuta ni ove godine, tako da su lovci sekcija „Pribava-Lohinja“ i „Donja Orahovica“ ugostili pobratime iz Sekcije „Fazan“ Bajša u drugoj polovini januara. Osamnaestog januara gosti su dočekani a potom je organizovana zajednička večera i prijem gostiju po kućama domaćina. Naravno, raspored je i prije bio dogovoren, a sutradan je obavljeno upoznavanje terena i pripremanje za nedeljni lov. Poslije temeljitih priprema organizovano je lovačko večernje druženje u restoranu Asima Džananovića. Nedeljni zajednički lov je bio uzbudljiv i uspješan. Ulovljen je jedan vepar i nazime, a po okončanju lova organizovan je zajednički ručak i veselo druženje uz evociranje uspomena na dosadašnja lovovanja u ravnoj Vojvodini i brdovitoj Bosni. Gostima se na posjeti zahvalio Džemal Jukan, predsjednik LD „Srndać“ Gračanica, a na gostoprimstvu se zahvalio Šandor Lovas, predsjednik LS „Fazan“ Bajša (na fotografiji).

Samir Mekić

Lovačko društvo „Spreča“ Kalesija

Zajednički lov svih lovaca

Zajednički lov za sve lovce LD „Spreča“ Kalesija organizovan je u dijelu lovišta Lisača, Jelica, Vranovac, Crvena Zemlja i Kiseljak. Prema aktuelnom Operativnom kalendaru aktivnosti u lovištima TK, lovila se divlja svinja i uništavale su se štetočine: lisica, kuna ... Odstrijeljeno je nekoliko sitnih štetočina, a lov, koji je trajao do 12 sati, vodio je glavni lovovođa Društva Enver Kurtić, sa pomoćnicima - lovovođama sekcija. Nakon lova upriličeno je zajedničko druženje u Kiseljaku, uz srneći gulaš i pjesmu. Ovakva druženja LD „Spreča“ će organizovati što češće, naročito u vrijeme kada brojna kalesijska dijaspora dolazi u domovinu.

Elvir Huremović

Lovačko društvo „Spreča“ Kalesija

Grupa „Fazlići“ odstrijelila vepra

Grupa „Fazlići“-LD „Spreča“ Kalesija je nedavno imala uspješan lov kada su u dijelu lovišta Brezovače odstrijelili vepra. Sretni i spretni strijelac je bio Fadil Hamzić, dugogodišnji lovac Društva. Lovište Brezovače veoma je atraktivno za kalesijske lovce, o čemu govori i podatak da se tu svake godine odstrijeli po nekoliko primjeraka divlje svinje, srndaća i dosta sitne divljači. Inače, Grupa „Fazlići“, koju uspješno vodi grupovođa Ekrem Pezić iz Miljanovaca, izgradila je dosta lovno-uzgojnih objekata, te svakodnevno radi na očuvanju prirodnih bogatstava tog dijela lovišta.

Elvir Huremović

Lovačko društvo „Husić Mustafa Čektalo“ Sapna

Tri vepa za jedan dan

Mensur Hamidović, član Lovačke grupe „Vitnica 2“, na Kasarlijama je za jedan dan odstrijelio tri vepa..

Lovačko društvo „Tuzla“ Tuzla

Lovac humanista

S obzirom da se navršilo punih trideset godina lovovanja Husnije Kišića, lovca Sekcije „Dobrnja“-LD „Tuzla“, umjesno je kratko se osvrnuti na njegov značajan doprinos razvoju lovstva, tim prije što se radi o izuzetnom humanisti. Husnija je dvanaest godina bio rukovodilac Sekcije „Dobrnja“, organizirajući i neposredno učestvujući u mnogim lovačkim akcijama, posebno se zalažući u izgradnji lovno-tehničkih i lovno-uzgojnih objekata. Istakao se u izgradnji lovačke kuće Dobrnja, lovačkog doma na Majeveci i rekonstrukciji i adaptaciji lovačkog doma u Tuzli. Osim toga, čuven je i po svojoj lovačkoj poetici koju objavljuje u listu Lovac. Da se radi

o lovačkom znanju, poštovanom, susretljivom, dobromamjernom i sposobnom za kolektivni rad, najbolje kazuju brojne diplome i zahvalnice, kao i bronzana značka kojom ga je odlikovao Savez LD TK, u svrhu zasluga i u cilju stimuliranja razvoja i afirmacije lovstva i drugih aktivnosti koje su od općeg interesa za lovstvo. Ne treba zaboraviti da se Husnija čovječnost ogleda i u njegovim aktivnostima kao humaniste, naprije u pogledu zbrinjavanja prognanih i davanja krvi za ranjene tokom posljednjeg odbrambenog rata. Za taj humanitarni rad je dobio Tuzlansku lentu i Plaketu Crvenog križa/krsta općine Tuzla. I dan-danas Husnija je aktivan lovac i građanin, u smislu angažmana u zaštiti životinja, očuvanja prirode, ispoljavanja ljubavi prema lovu i onome što on podrazumijeva, prema lovačkim druženjima, ali i u smislu neumornog rada u aktivnostima svoje mjesne zajednice na poboljšanju uslova života svojih sugrađana.

Ibrahim Sinanović

2013 Mart Lovac 9

Panonijevosti

U Tuzli, pred novogodišnje praznike, pored građana je prošetao jelen. Reakcije očevidaca su bile podijeljene. Neki su mu se radovali, dok su drugi u šoku ili bijesu zvali policiju. Prije same intervencije policije, jelen se prošetao U Klosterskom ulicom, Korzom, skrenuo prema Pozorištu, a zatim se je koritom Jale uputio prema periferiji grada, prema naselju Kojšino. Nije poznato kako je jelen dospio na ulice Tuzle, a neki su mišljenja da ga je na kratko izgubio Djeda Mraz.

Na oko 30 km od obale Poljske, primjećen je pas koji pluta na santama leda, i niko ne zna koliko dugo je bio na njima niti odakle je došao. Pas je u lošem stanju odnesen u veterinarsku stanicu. Ovo je jedinstven slučaj, i pravo je čudo da je pas izdržao najmanje 10-ak dana stojeći na ledu, bez hrane i vode, s promrzlim šapama i uplašen. Ime psa je nepoznato, ali bi se mogao zvati i Srečko!

Balegar (Onthophagus Taurus) je najjači insekt na svijetu jer može da vuče teret 1.141 puta teži od njega samog, objavili su u britanski i australijski naučnici. Snaga mužjaka balegara, koji se hrani izmetom drugih životinja, mogla bi da se uporedi

sa snagom potrebnom čovjeku teškom 70 kilograma da podigne teret od 80 tona, što je jednako težini šest dabl-deker autobusa.

U Royal Societyju u Londonu izložene su slike koje ilustriraju kako životinje vide jedna drugu. Te su slike rezultat posljednjeg istraživanja koje pokazuje kako boje vide životinje. Mnoge od njih vide ultraljubičasto ili boje koje mi ne možemo vidjeti, što pokazuje da svijet vide potpuno drugačije. „Mnogo se oslanjamo na boje u svakodnevnom životu i često pretpostavljamo da je ono što mi vidimo granica u vizuelnom svijetu“, rekao je dr. Tom Pike, predavač na Sveučilištu Lincoln. „Međutim, boje kod životinja i rezultat njihove percepcije, često se značajno razlikuju od naše. Mnogo životinja može vidjeti više boja nego mi. Neke životinje vide mnogo manje boja nego mi. Budući da su se boje koje one vide razvile za dobrobit životinja, a ne ljudi, razumijevanje vizuelnog svijeta sa životinjskog stajališta može objasniti zašto su neke životinje svijetle dok su druge tamnije. Ovo nam daje novi uvid u životinjski svijet“, objasnio je profesor.

Testovi su pokazali da psi lako razlikuju crvenu od plave boje, ali ih zbunjuje razlika zelene od crvene boje. Psi mogu vidjeti dvije boje – plavo-ljubičastu i žutu te mogu razlikovati nijanse sive boje, no ne mogu razlikovati između zelene, žute, narančaste i crvene boje. Također vrlo teško razlikuju zelene od sivih nijansi. Kada bacimo crvenu loptu psu i ako se kotrlja po zelenom travnjaku, onda je i ne primećuje. Životinje opažaju i prepoznaju oslanjajući se na pojačana čula za miris, kontrast i pokrete.

22. maj - Svjetski dan biodiverzizeta

Lovstvo u službi očuvanja biodiverzizeta

Progresivno osiromašenje prirodnih bogatstava dovodi do pogoršanja životnih uslova čovječanstva, a agresivnim razvojem savremenog društva ugrožen je i opstanak divljači u slobodnoj prirodi. Budući da obnavljanje ne može da dostigne stopu uništavanja, došli smo do tačke kada čovjek treba u svakom trenutku da ima razvijenu svijest o tijesnoj međusobnoj zavisnosti čovjeka sa sredinom u kojoj živi.

Konvencija o biološkoj raznovrsnosti

Pod pojmom „lovna divljač“ podrazumjevaju se ptice i sisari koji žive u slobodnoj prirodi i mogu se smatrati objektima lova. Evidentan pad brojnosti populacija mnogih vrsta lovne divljači, od kojih su neke na ivici opstanka, izazvao je opću reakciju kao i saglasnost u svijetu - o potrebi hitnog i efikasnog zaustavljanja takvog trenda. Otuda različite mjere na nivou međunarodne i evropske zajednice, kao i na nivou nacionalnih zakonodavstava država potpisnica međunarodnih dokumenata. Konvencija o biološkoj raznovrsnosti je prvi globalni, sveobuhvatni ugovor koji se odnosi na sve aspekte zaštite i održivog korišćenja bioloških resursa, odnosno biodiverzizeta. Po prvi put se ističe da je zaštita biološke raznovrsnosti briga cijelog čovječanstva i integralni dio procesa razvoja. Konvencija je usvojena juna 1992. godine u Brazilu (Rio) i okarakterisana kao ključni međunarodni sporazum. Ciljevi konvencije su zaštita biološke raznovrsnosti, održivo korišćenje svih njegovih komponenti kao i pravilna i pravična podjela koristi koje nastaju korišćenjem genetičkih resursa. Održivo korišćenje resursa divlje flore i faune podrazumjeva uspostavljanje kontrole lova i sakupljanja, što se reguliše specijalnim zakonima i uredbama koji propisuju vrijeme lovostaja i kvote izlova...a u određenim slučajevima i potpunu trajnu zabranu lova ili sakupljanja.

Ekološku svijest čine SAVJEST i SVIJEST o odnosu prirode i društva, o narušavanju ekološke ravnoteže i potrebi zaštite životne sredine. Divergencijom kroz dugu geološku istoriju Zemlje, javljale su se neizmerno brojne promjene u kombinaciji gena (genotip i genofond), vrsta (specija), biocenoza i

ekosistema. Održavala se neprekidna varijabilnost oblika i funkcija organskog svijeta koja se zove - BIODIVERZITET. On se vremenom obogaćivao, ali i osiromašivao, posebno pod uticajem čovjeka koji mu i sam pripada. Upravo sa razvojem civilizacije biodiver-

zitet se zakonski smanjuje (brojem vrsta) i osiromašuje, a njegovo progresivno opadanje prijeti da ugrozi i funkcionisanje biosfere. Zapravo treba podsjetiti da su pod uticajem ljudskih aktivnosti mnogi prirodni ekosistemi i vrste izgubljeni, a najvećim dijelom su izmjenjeni i postali manje otporni. Takođe se vrste prekomjerno koriste kao biološki resursi, često do krajnjih oblika iscrpljenja i potpune degradacije ekosistema i predjela. Pritom se nepovratno gube i mnogi genetički potencijali, a biodiverzitet je jedini izvor genetičkog materijala koji se može koristiti za održanje rijetkih vrsta, za introdukciju vrsta, za oplemenjivanje predjela, za revitalizaciju i obnovu razorenih i sterilnih prostora (erodiranih područja, jalovišta, pepelišta i sl.), za neke sirovine u industriji (farmacija), za biotehnologiju, ... U svemu tome je praktični značaj i osnovni razlozi za očuvanje i zaštitu biodiverzizeta. Očuvanje biodiverzizeta je opći civilizacijski zadatak svake nacije i Međunarodne zajednice. To očuvanje danas je definisano kompromisnim konceptom održivog korišćenja bioloških resursa i zaštitom vrijednijih ekosistema i vrsta. Pošto su ekosistemi i biodiverzitet Zemlje danas uveliko degradirani i izmjenjeni, postigao bi se utješan uspijeh ako bi se, globalno gledano, održali vitalni elementi biodiverzizeta, odnosno umjerenim korišćenjem sačuvali, od većeg propadanja i degradacije, glavni biološki resursi. Dakle, na širem planu bi se obezbjeđivao usmjereni oblik racionalnog korišćenja resursa primjenom koncepta održivog razvoja, dok bi se zaštitom ekosistema i genofonda obezbjeđivali vitalni djelovi biodiverzizeta, što je prak-

tično koncept i sadržaj djelatnosti zaštite prirode. Kao što se vidi, pod pojmom očuvanja biodiverzizeta misli se na svu evolucijsku raznovrsnost živog svijeta planete, a u okviru koncepta zaštite prirode podrazumjevaju se konkretniji oblici zaštite ekološki vrijednih djelova prirode (u našem slučaju divljači), počev od rijetkih vrsta, biocenoza, staništa i ekosistema, do posebno vrijednih predjela. Nijedno živo biće, uključujući i divljač, pa i samog čovjeka, ne može se ni zamisliti izvan svoje prirodne sredine, za koju je vezano nerazmsivim spletom međuodnosa i međudjeltva. Zajedno sa svojom sredinom, kojoj je prilagođeno, ono čini jednu nedjeljivu cjelinu, jedan krajnje složen ekosistem, čije funkcionisanje počiva upravo na raznovrsnim odnosima koji povezuju sve žive vrste u njemu, kako međusobno tako i sa fizičkom sredinom. U jednom ekosistemu sve se nalazi u neprekidnom kretanju. Gustina različitih životinjskih i biljnih populacija promjenljiva je iz godine u godinu, u određenim granicama, kao rezultat odnosa rađanja i smrtnosti. Ipak, čitav ekosistem ostaje u stanju dinamične ravnoteže, sve dotle dok ne nastupe neki izuzetno teški poremećaji. Povećanje brojnosti neke vrste divljači koja pripada određenom ekosistemu omogućuje kapacitet sredine, čiji nivo zavisi od raspoložive hrane i vode, postojanja zaklona i drugih neophodnih uslova života. Brojnost jedne životinjske vrste, pored visokog potencijala razmnožavanja, ne može nadmašiti kapacitet sredine, a da pri tome ne izazove ili povećanje smrtnosti ili opadanje stope razmnožavanja. Eventualni višak, koji se svake godine javlja, kao posljedica razmnožavanja, ubire čovjek ili propada usljed otpora sredine, podrazumjevajući grabljivice, bolesti i druge uzročnike smrtnosti. Prema tome, postoji dinamika populacije svake žive vrste i o tome treba voditi računa, kad god se radi o iskorišćavanju prirodnog bogatstva divljači.

Bitnu ulogu u problematiki zaštite životne sredine igra i sam nivo svijesti stanovništva o značaju očuvanja

prirodnih bogatstava. U slučajevima ekonomskih kriza, zaštita i briga o prirodi dobija sporedni značaj među stanovništvom, što često doprinosi I dodatnom narušavanju prirodnih resursa. Ovo se posebno odnosi na stanovništvo koje je naseljeno u blizini nekog prirodnog resursa. Upravo u takvim situacijama vladin ali i nevladin sektor može imati značajnu ulogu u vidu različ-

Organizovano lovno gazdovanje

Danas savremeno gazdovanje sa divljači predstavlja plansko i organizovano lovno gazdovanje, pod kojim se podrazumjeva gazdovanje koje je biološki ispravno, ekonomski opravdano i tehnički izvodljivo. Ovako definisano organizovanje gazdovanja, zasnovano na naučnim osnovama, planira održavanje i korišćenje divljači na način kojim se to čini i sa svim drugim oblicima planske i racionalne eksploatacije ostalih prirodnih dobara (vode, riba, šuma, pašnjaka, itd.). Organizovano gazdovanje je prema tome osnovna pretpostavka da se u lovstvu posluje na način, koji omogućava da se od šume i poljoprivrede, kao staništa divljači, izvlači najviše koristi-uz uslov da istovremeno divljač čini i najmanje štete u svojoj životnoj sredini. Pogrešno je mišljenje da zbog veće intenzivnosti eksploatacije šume i poljoprivredne proizvodnje treba smanjiti broj divljači. Naime, treba uzgajati onaj broj divljači, koji odgovara stanišnom kapacitetu određene sredine i koji se bazira na naučnim principima lovstva. Organizovano lovno gazdovanje je jedino u stanju da osigura maksimum prihoda od lovstva s pretpostavkom da se ovi principi poštuju. Nepoznavanje ili neprimjenjivanje naučnih principa u upravljanju i gazdovanju sa divljači, s jedne strane dovodi do sve većih šteta u šumarstvu i poljoprivredi, a s druge strane određene populacije se nekontrolisano razvijaju u pogledu brojnosti i kvaliteta, što utiče i na njenu ekonomsku vrijednost. Danas, kada se intenzivno priča, polemise i upozorava na veliku ugroženost biodiverzizeta, vrijeme je da se konačno pređe SA RIJEČI-NA DJELA! Vrijeme je da se preduzmu neki konkretni koraci i naprave pametni i dugoročni potezi u cilju zaštite biodiverzizeta. Kroz različite razvojne projekte u oblasti lovstva, uz udružene snage i ideje vladinog i nevladinog sektora, kao i naučnih institucija, možemo obezbjeđiti bolje i ljepše sutra svojoj djeci i djeci naše djece obnavljajući, čuvajući i unapređujući životnu sredinu, možemo im dati zdravu alternativu za slobodno vrijeme koje danas uglavnom provode u zatvorenom prostoru uz kompjuterske igrice.

tih djelovanja na stanovništvo, u smislu obezbjeđivanja povoljnih alternativa kako bi se preventivno djelovalo na sprečavanje nanošenja štete prirodi (a time i divljim životinjama).

Branka Bogavac,
dipl. menadžer lovnog turizma

Priprema lovišta za lov srneće divljači

Utvrđivanje brojnog stanja srneće divljači u proljeće temelj je godišnjega plana gospodarenja. Ako utvrdimo prebrojavanjem da je stvarno stanje u lovištu jednako onomu utvrđenom lovnogospodarskom osnovom, tada možemo normalno planirati sve zahvate i radnje tokom godine u lovištu.

Srna (*Capreolus capreolus*) danas živi na prostoru od Sredozemlja pa do Skandinavije, od obale Atlantskog oceana na zapadu pa do Kaspijskog jezera, na istoku Europe. Najviše je ima u: Njemačkoj, Češkoj, Slovačkoj, Danskoj, Austriji, Mađarskoj i Bugarskoj. Srneća divljač je u nas i u većem dijelu Europe najbrojnija i najviše lovljena krupna trofejna vrsta divljači. Njezina skromnost u ishrani i prostoru, znatna prilagodljivost različitim uvjetima staništa, od ravničarskih poljskih lovišta do lovišta u visokim planinama, doprinijela je njezinoj prisutnosti na svim prostorima BiH. U brdsko-planinskim i planinskim lovištima najviše joj odgovaraju staništa u kojima se šume isprepliću s poljima i livadama, grmlje s manjim čistinama. Više voli listopadne šume, a izraziti je stanovnik šumskih rubova. Iako je u stalnoj potrazi za hranom, to kretanje obavlja unutar relativno malog prostora. Preduvjet za sve ovo je mir u lovištu i odgovarajuća hrana.

PRIPREME PRED POČETAK LOVA NA SRNDAČA

Lova na srndaća spada u kategoriju najljepših lovačkih doživljaja. U većini aktivnosti, pa tako i u lovu na srndaća, ukoliko želimo ostvariti dobre rezultate, moramo obaviti kvalitetne pripreme. Prije svega, moramo utvrditi matično brojno stanje, odnosno divljač koja ostane svake godine u lovištu poslije lova i redukcije (krivolov, bolest, zima), zatim moramo, s obzirom na brojnost divljači u lovištu, prekontrolirati stanje i ispravnosti postojećih zasjeda i promatračnica, tj. popraviti ih i osposobiti za nadolazeće promatranje i lov te očistiti prilazne puteve i šumske staze (prokresivanje) koje se koriste za lov i promatranje srneće divljači.

UTVRĐIVANJE BROJNOGA STANJA, SPOLNE I STAROSNE STRUKTURE

Za gospodarenje lovištem i provedbu bilo koje uzgojne mjere nužno je utvrditi matično brojno stanje divljači krajem marta i početkom aprila, na osnovu kojeg će se napraviti godišnji planovi gospodarenja. Netočno utvrđivanje broja divljači dovodi do nerealnih ocjena o biološkim mogućnostima lovišta, pogrešnog planiranja i korištenja divljači, što vrlo često ima za posljedicu devastiranje lovišta. Srneća divljač može se prebrojiti na više načina. Ukoliko terenski uvjeti dopuštaju, osobito u ravničarskim ili blago brdovitim lovištima, obilaskom cijeloga lovišta može se ustanoviti gdje se koje krdo nalazi, izvršiti brojenje, raspoznavanje i evidentiranje po određenim grupama, pri čemu je nužno korištenje prigodnog prijevoznog sredstva (terensko vozilo, zaprega). Prebrojavanje se može vršiti promatranjem s promatračnica na način da lovci zasjednu sve promatračnice u isto vrijeme i to u tri uzastopna izlaza – ujutro, uvečer i drugi dan ujutro. Izračuna se prosjek za svako promatračko mjesto, a zatim se zbroje rezultati

sa svih promatračkih mjesta i na taj način dobijemo broj divljači za cijelo lovište. Za prebrojavanje u brdsko-planinskim i planinskim lovištima, gdje je preglednost i kretanje lovaca-brojača otežano, prebrojavanje vršimo na primjerenim površinama (najboljeg, srednjeg i najlošijeg boniteta). Svaka od ovih površina iznosi jednu desetinu lovnoproduktivne površine lovišta. Brojenju se pristupa tako da se površina opkoli sa sve četiri strane. Na jednoj strani se lovci ne kreću, očekujući da se kretanjem k njima sa suprotne strane i zbijanjem lovaca iz bočnih strana, pogonom divljač usmjeri k njima. Brojači broje svako grlo koje prođe sa njihove lijeve strane, upisujući ga u određenu grupu. Ako se divljač izvlači iz pogona između lovaca koji se kreću, brojenje vrše pogoniči, svaki sa svoje lijeve strane. Ukupan broj se dobije preračunavanjem rezultata s najmanje 30 posto površine, na cijelo lovište. Poslovi oko prebrojavanja srneće divljači su veoma osjetljivi i zahtijevaju da lovci, koji sudjeluju u tome, budu dobri poznavatelji ove divljači. Broj divljači utvrđen na pojedinim dijelovima lovišta i pojedinim krdima uredno se evidentira. Pri tome se utvrđuje i sastav krda prema spolu i starosnoj strukturi te opće zdravstveno stanje, a kod srndaća i vrijednost trofeja. Za trajno korištenje jedne populacije srneće divljači, od najveće je vrijednosti održavanje brojnosti, spolne i starosne strukture na planiranoj razini. Brojnost matičnog fonda treba se utvrđivati svake godine i ona treba odgovarati bonitetu lovišta. Ako je stvarno brojno stanje srneće divljači u lovištu manje od broja koji je predviđen lovnogospodarskom osnovom, tada za toliko moramo smanjiti odstrjel, vodeći računa da se ne zadire u matični fond.

KVALITETAN ŽIVOTNI PROSTOR UVJET ZA OSTVARENJE CILJA

Postizanja visoke kvalitete srneće divljači u prvom redu je u poboljšanju životnih prilika u njihovim staništima. Dobra i dostupna prirodna hrana i sol za srneću divljač od velike je vrijednosti za razvoj populacije. Treba znati da je razvoj kostiju kod ove divljači vrlo buran i kratak. Samo u prvoj godini života izgradi se 80 posto ukupne težine kostiju, a što se u toj godini izgubi, ne može se više nadoknaditi. Srndaću rastu rogovi tokom zime, pa je potrebna pomoć u ishrani. Potrebno je vršiti zimsku prihranu i davati sol s dodacima fosfora i kalcija. Prihrana tokom jeseni i zime žirom, mješavinom kukuruza i zobi, kvalitetnim sijenom lucerke, ali i šumskih plodova (žir, pitomi i divlji kesten) isto je tako bitna kao i prirodna prehrana. Za izlaganje hrane i soli podižu se hranilišta i solišta, koja tijekom godine moramo čistiti i održavati. Hranilišta se postavljaju ondje gdje se divljač zadržava, a nema dovoljno hrane, zatim blizu pojilišta i u mirnijim dijelovima lovišta. Bitno je znati da hranilišta treba redovito puniti hranom, jer hranilište bez hrane ničim ne služi, a to je najčešća

boljka naših lovaca. Srnama je potreban 1 kg silažne hrane za jedno grlo dnevno. Sol je jedan od bitnih elemenata u prehrani. U lovištu treba biti dovoljno solišta. Njihov broj ovisi o količini divljači. Gdje prevladava srneća divljač, jedno solište trebalo bi biti na svakih 40-50 hektara. Solišta trebaju biti na mjestima koja su za divljač pregledna, a ujedno joj nude zaklon. Dobro ih je postaviti blizu hranilišta i pojilišta. Naravno da je izuzetno bitno da lovište obiluje pitkom vodom iz prirodnih izvora i potoka. Dobra opskrbljenost vodom u lovištu bitna je i za sprječavanje migracije divljači. Osim obilaska navedenih objekata, moramo kontrolirati stanje i ispravnosti postojećih zasjeda i promatračnica, popraviti ih i osposobiti za nadolazeće promatranje i lov te provjeriti prohodnost putova i staza za prilaz i šuljanje. Čeke i promatračnice omogućuju dugo i temeljito promatranje srneće divljači, kvalitetnu procjenu trofejne vrijednosti srndaća, te mirno i koncentrirano ciljanje. Pucanje s čeke je sigurnije, jer zrno (kugla), u slučaju promašaja, završi u zemlji. Lov dočekom na visokoj čeki najbolji je način lova. Lovac je na povišenom mjestu, tako da je smanjena mogućnost da ga srndać osjeti mirisom. Vrlo je bitno na vrijeme, tiho i neprimjetno doći na čeku, te kao i u svakom drugom lovu biti strpljiv, uporan i miran. Čeka se ujutro i uvečer, u razdoblju kad divljač izlazi na pašu. Promatračnice služe za promatranje divljači, jer je bitno znati gdje se nalazi divljač u lovištu, kakvi su spolni i dobni omjeri, kakve je divljač kondicije, kakvoga zdravlja i sl. Zbog toga se postavljaju na onim mjestima odakle se divljač može najviše promatrati, tj. u blizini hranilišta, pojilišta, solišta, stalnih prijelaza i sl. S promatračnica se divljač, uglavnom, na smije odstrjeljivati niti uznemirivati, inače bi one izgubile svoju namjenu. Sve prosjeke, putove i staze, koje se nalaze u lovištu, a služe za lov, nazivamo lovnim prolazima. Prave lovačke staze su one, koje su očišćene i prokrčene isključivo za kontrolu i lov divljači. Takve staze trebaju biti toliko široke, da lovac može njima slobodno i nečujno prolaziti (oko 1 m), a strane potkresane tako da se odjećom i puškom ne zapinje. Takve staze vode obično gustišima gdje se divljač nalazi, odnosno zadržava. Takvim stazama može se primaknuti blizu divljači, osmotriti je i odstrjeliti. Ove pripreme radnje u

lovištu su jako bitne kod lova na srndaća šuljanjem, jer kretanjem po lovištu, lovac motri teren, pronalazi divljač i postupno joj se prikrada dok ne dođe dovoljno blizu da ju može dobro promotriti i odstrjeliti.

ODSTRJEL U OKVIRU REALNOGA PRIRASTA I PO UTVRĐENOJ STRUKTURI

Za održivo korištenje jedne populacije srneće divljači od najveće je vrijednosti održavanje brojnosti spolne i starosne strukture na planiranoj razini. Na temelju održivog

realnog prirasta mogu se utvrditi održive kvote odstrjela po godinama uzrasta. Prirast se izražava u postocima, primjerice 0,6 grla po srni. Utvrđivanje stvarnog prirasta moguće je samo tamo gdje se evidentirala ulovljena i uginula lanad i gdje je savjesno prebrojeno matično jato srneće divljači. Osnovno pravilo trajnog korištenja jedne populacije srna je da ulov mora biti u okviru realnog prirasta. U brdsko-planinskim i planinskim lovištima lov na srndaća počinje u junu ili u julu, a u ravničarskim krajevima nešto ranije. Na početku lovne sezone treba loviti škartove, stare, zaostale i neperspektivne srndaće, a one najsnažnije, najjače i najperspektivnije poštediti. Te srndaće treba ostaviti kako bi parili srne i tako na potomstvo prenijeli najbolje gene. Ove gospodarske mjere teško je provesti u našim lovištima, jer je većini lovaca cilj odstrjeliti kapitalnoga srndaća. Mnogi od njih ne vode računa o tome kako takve primjerke treba sačuvati za reprodukciju. Za uspješan odstrjel srndaća (biomasa 20 do 30 kg) dostatne su puške manjeg kalibra (223 Remington, 5,6 x 57 mm). Puške većeg kalibra mogu nanijeti veće oštećenje mesa divljači. Prema Pravilniku o načinu upotrebe lovačkog oružja i naboja najmanji dopušteni kalibar za lov na srneću divljač je 5,56, najmanja dopuštena kinetička energija zrna na 100 m je 1000 džula, najmanja dopuštena težina zrna je 3,24 grama i najveća dopuštena daljina gađanja je 150 metara.

Za svo vrijeme priprema treba voditi računa o miru u lovištu, da se divljač na miru oporavi od teške zime, da se srne mogu na miru olasniti, podizati potomstvo, da se zaštite od predatora i krivolovaca, da se obavi parenje i da divljač zbog uznemirenosti ne traga za novim staništem. Dakle, treba osigurati tri osnovna uvjeta: zaklon, hranu i mir.

Mr. sc. Ivan Jurić

Lajanje je prirodno svakom psu, to je njegov govor. Pas čuvar lajanjem čuva kuću, gonič goni uz štekatanje po tragu divljači ili samo dok je vidi. Ptičar a i ostali psi sa kojima se lovi krupna divljač treba da nauče lajati na zapovijed, kada su pronašli uginulu ili ranjenu divljač, koju ne mogu aportirati. Na taj način označe gdje se pronađena divljač nalazi. Ta radnja je od velike važnosti, naročito za lovce koji love krupnu divljač, jer će na taj način vrlo mali broj divljači biti izgubljeno.

Da se psa nauči lajati na zapovijed, postoji više načina. Stavi se mlada mačka na niže drvo i pod njega se dovede pas. Pokaže mu se mačka i zapovijedi »laj«. Pas će skakati oko drveta i sigurno zalajati na mačku. Kada je zalajao, pohvalimo ga uz ponovnu zapovijed »laj«. Negativna strana ovog načina jest ta što pas tu zapovijed poveže sa mačkom, pa će bez nje dosta teško zalajati.

Psi koji teško daju glas od sebe mogu se naučiti da laju na zapovijed sljedećim načinom:

Kada je vrijeme da pas dobije svoj obrok, veže ga se uz kućicu. Gladnom psu se stavlja obrok njegove hrane ne pred njega, nego se na udaljenosti od metar-dva drži u rukama. Pas će, budući da je gladan, a do hrane ne može, poskakivati i zalajati. Kada je zalajao, hvali ga se i ponavlja zapovijed »laj«.

Čestim vježbanjem pas će rado zalajati kad mu donosimo hranu, a ne damo mu je. Jelo treba davati psu uvijek iz iste posude, tako da je pas poznaje.

Da ne ostane samo pri tome, jer bi to bilo bezuspješno, donesemo mu komad mesa, pokažemo mu ga i zapovijedimo laj. Kada je zalajao, pohvalimo ga i damo mu meso. Na tom stupnju dignemo praznu ruku i zapovijedimo mu »laj«, dok u drugoj imamo sakriven zalogaj. Kada je zalajao, pohvalimo ga i damo mu zalogaj. Na kraju radimo bez zalogaja, a psa nakon izvršene zapovijedi samo pohvalimo.

Kada smo psa naučili da na zapovijed laje, što samo po sebi nema posebnog značaja, treba da to iskoristimo i u pronalaženju krupne divljači. Za to je potrebna koža srndača, jelena ili divlje svinje i pomoćnik, koji treba takvu kožu ispunjenu slamom ili sijenom donijeti na ugovoreno mjesto u šumi i onda se udaljiti. Prethodno je mora otežati vrećom pijeska ili sličnim, da nam je pas koji je dobar aporter ne donese. S nevezanim psom dolazimo na spomenuto mjesto i kada je pas tu ispunjenu kožu opazio, zapovijedimo mu »laj«. Nakon izvršenog, psa hvalimo i odstranimo se. Pomoćnik

odnese opet kožu na drugo ugovoreno mjesto, gdje vježbu ponovimo. Kod svake uspješno izvršene vježbe nastojimo da svaki put budemo što dalje od psa kad pronađe kožu. Daljnjim vježbanjem postići ćemo da će pas zalajati i lajati bez naše zapovijedi i tako dugo dok mu se nismo približili.

Daljnja vježba jest: Ako smo u lovu gdje je odstrjeljen srndač, ispuštimo mu nešto krvi u bo-

čicu, koju smo u tu svrhu ponijeli sa sobom. U krv stavimo malo soli i bočicu dobro promućkamo. Na taj način nam se krv neće zgrušati. Bočicu stavimo na hladno i drugi dan učinimo sljedeće: Pomoćnik nam donese opet kožu na ugovoreno mjesto. Oko 50 koraka od kože odrezanom granom ili nečim sličnim označi mjesto nastrijela. Od tog mjesta pa do kože hoda i svaka dva koraka prosipa malo krvi, najbolje je umočenom srninom nogom u krv, pokraj svoje staze. Na mjesto nastrijela dovedemo psa i zapovijedimo mu »traži ranjeno«. Pas može biti na dužem povodcu ili slobodan. Kada je došao do kože opet treba da laje.

Te vježbe nisu lagane i treba ih često ponavljati. Koža se mora svaki put prenositi na drugo mjesto, da pas ne poveže jedno određeno mjesto s kožom srndača i lajanjem, pa bi na nepoznatom mjestu zatajio.

Ako pas nije izvršio zapovijed i nije zalajao na srndača, odnosno nije lajao, ne smijemo ga kazniti, jer bismo time učinili neoprostivu pogrešku. U tom slučaju odvedemo ga natrag na mjesto nastrijela i ponovimo vježbu. Bodrenjem postizemo da će pas lajati, makar i nije za to raspoložen.

Novost je za psa kada, umjesto ispunjene srndačeve kože, vježbamo pravim srndačem. Kada smo ustrijelili srndača ili ga je ustrijelilo prijatelj, upotrijebimo ga za potrebnu vježbu. Sve prethodno radimo kao i s umjetnim, ali psa pustimo da sam dođe do ustrijeljene i postavljene mu divljači, a mi ostanemo u zaklonu, da nas pas ne vidi a mi njega vidimo.

Ponašanje psa pri tome može biti različito. Neki će zalajati kao i na imitaciju srndača, neki će ga početi cijepati. Prve ćemo obilno hvaliti, druge ćemo sa zapovijedi »laj« podsjetiti na njihovu dužnost. Tragače ćemo ostrim »fuj« sprječiti u trganju i vježbu ponoviti, te ih pri ponovnom dolasku do srndača sa zapovijedi »laj« učiti da laju.

Što je više prilika da psa učimo pravom divljači, nakon što smo ga dobro izvježbali umjetnom, to će i uspeh biti sigurniji i pas će postati dobar oblajivač divljači.

Lajka je ruski naziv najstarije evroazijske grupe pasa uspravnih ušiju, koji žive u sjeveroistočnim dijelovima Rusije. Korišteni su u lovu, za vuču sanki i ulovljene divljači, ali su bili i čuvari stada irvasa i pokućstva.

Popularizacija rase

Prirodna selekcija u nepovoljnim uslovima formirala je snažne, izdržljive i na hladnoću otporne pse. Odgajani su u seoskim sredinama i tako je bilo sve do prve polovine XX vijeka kad su lovci iz viših staleža pokazali interesovanje za lov sa ovim psima. Tako su lajke odvođene u velike gradove, gde počinje njihov planski odgoj i selekcija. Sve ovo je doprinjelo širenju i popularizaciji lajki, najpre u matičnoj zemlji, a kasnije i van njenih granica. Danas su lajke u ulozi lovačkih pasa, dok se za ostale poslove uglavnom ne koriste. Love na specifičan način: ne gone divljač, već je, kad je pronađu, jedan pas ili više njih oblajava, odvlačeći joj pažnju i istovremeno signalizirajući lovcu gde se divljač nalazi. Međunarodna kinološka federacija (FCI) priznala je tri rase lajki: rusko-evropsku, istočno-sibirsku i zapadnosibirsku. U Rusiji, odnosno pojedinim regionima gdje su lajke nastale, postoje još tri rase: karelo-finska, nenteska ovčarska i sjeveroistočni pas za vuču sanki. Posljednje tri rase nisu toliko poznate u svijetu, pa čak ni u matičnoj zemlji, osim u oblastima u kojima su nastale.

Rusko-evropska lajka

Rasa je nastala od lokalnih lovačkih lajki sjeverne zone evropskog dijela Rusije, na prostoru između današnje Finske do Urala.

Prvi put se pominje u pisanim dokumentima iz 1895. godine, a pod današnjim imenom rasa je priznata 1952. godine. Njihov trenutni standard, pod brojem 304, FCI je usvojio 2010. godine. Po izgledu, ovaj pas je sličan

karelijskom goniču medvjeda, ali je manjeg rasta. Koristi se u lovu krznašica. Živahan je, snažne konstitucije i srednje veličine. Visina grebena mužjaka je od 52 do 58 cm, a ženki od 50 do 56 cm. Tijelo je nešto duže od visine u grebenu - tri odstotka kod mužjaka i pet kod ženki, pa je tako indeks dužine tijela od 103 do 105. Kost i miškulatura dobro su razvijeni. Koža je debela, ali bez nabora. Glava nije velika, a oblikom je bliska jednakostraničnom trouglu. Njuška je suha i špicasta, sa prilježnim usnama. Uši su uspravne, pokretljive i završavaju se špicom. Tamne oči nisu velike, ovalnog su oblika i koso su postavljene. Zubi su bijeli i veliki, a zagriz je makazast.

Grudni koš je dubok i dobro razvijen. Leđa su jaka i mišićava. Slabine su kratke i lako zaobljene, a sapi široke, ne suviše duge i blago padajuće. Trbuh je vidljivo prikupljen.

Prednje noge su paralelne sa koso postavljenom plečkom. Došaplje nije dugo. Zadnje noge su snažne i mišićave, sa dobro uglovanim skočnim zglobovom. Potkoljenica je dovoljno duga. Zadnje došaplje je vertikalno u odnosu na podlogu. Šape su ovalne, sa snažnim, dobro zatvorenim prstima. Zaperci su nepoželjni i treba ih odstraniti ukoliko se pojave. Rep je prstenasto ili srpasto nošen iznad leđa ili butine. Dobro je odlakan cijelom dužinom. Mogu da budu različitih boja: crna, siva, bijela, biber-so, tamna boja sa belim flekama i bijela sa tamnim flekama. Jaka prskanost na nogama i crvena boja prema standardu su nepoželjne. Dlaka je oštra, ravna, sa dobro razvijenom poddlakom. Na glavi i ušima je kratka i prilježna, a na vratu, grebenu i plečkama je duža. Na jagodicama gradi razdeljak, a na vratu kragnu. Noge su napred prekrivene kratkom, poleglom dlakom, a sa zadnje strane imaju nešto dužu dlaku koja ne pravi zastavice. Tipično kretanje je galop mijenjan kasom.

Porijeklo

Nastanak danas poznatih rasa lajki, kao i čitave grupe ovih pasa, poprilično je nejasan. Smatra se da pripadaju velikoj porodici špiceva, potomaka sojeničkog psa, koji su se razvili u raznim oblastima sjeverne Evrope.

Standardi

Sve lajke prema FCI klasifikaciji spadaju u 5 grupu (špic tip i primitivni tip pasa), sekcija 2 (nordijski lovački psi). Svaka rasa koju je priznao FCI podliježe ispitu u radu.

Karelo-finska lajka

Jedna od rasa lajki, nedovoljno poznata u svijetu osim u matičnoj regiji je karelo-finska lajka. Porijeklom je iz istih geografskih oblasti u kojima je nastala rusko-evropska lajka. Po osobinama je nalik finskom špicu, pa je pojedini autori smatraju jednim tipom ove rase. Prema dogovoru iz 2006., ove lajke je priznao je FCI standard pod brojem 49, za finskog špica kao jednu rasu. U Rusiji je poznat kao karelskaja. U odnosu na ostale rase ove grupe, karelskaja je mali lovni pas sa dlakom riđe boje, mada može da bude i crna, sa manjim bijelim oznakama na grudima, glavi i repu.

Zdravlje

Lajke su generalno zdravi i otporni psi i u literaturi nisu zabilježene ozbiljnije bolesti naslijeđenog karaktera. Prosječan životni vijek je od 10 do 15 godina, u zavisnosti od uslova i podneblja gdje se odgajaju.

Maskiranje u lovu

Lovcima je više-manje poznato da ih jarkonarandžasta boja „ističe“ u oku drugih učesnika u lovu, pa je zato i preporučljiva kad je u pitanju njihova odora. Što se tiče divljači, (s izuzetkom ptica) koja sve boje vidi kao nijanse plave i žute, ova boja izgleda kao zagasitožuta i ne ističe se kao neprirodna.

Međutim, ljudi nisu u potpunoj prednosti što se tiče vida. Ljudsko oko ima prirodan UV filter, zbog čega loše razlikujemo boje u jednom dijelu plavog spektra i ne vidimo UV spektar. Zahvaljujući tome, naš dnevni vid nije „zagušen“ plavičastim odsjajem (sjetite se kako su podnevne fotografije sa loših digitalaca plave i isprane) koji bi otežavao precizno razlikovanje ostalih boja. S druge strane, divljač nema ovaj filter i veoma dobro vidi i u nama nevidljivom dijelu spektra.

To što divljač vidi u dijelu spektra van dometa ljudskih čula postalo je problematično kad su proizvođači deterdženata počeli da u svoje proizvode dodaju supstance optičke posvjetljivače koje „čuvaju boje“ i „bijelo čine neizdrživo bijelim“. Korišćenjem ovih supstanci izbjegava se upotreba izbjeljivača, koji će istaći bijelu boju, ali će izbljedjeti ostale boje. Ko je proveo bar jednu noć u diskoteci, vidio je kako bijela odjeća, so iz znoja, oči, zubi i nokti „radioaktivno“ sijaju u mraku, osvijetljeni UV lampama. Ovo je „tajna“ optičkih posvjetljivača koji upijaju „nevidljivo“ UV svjetlo i isijavaju ga kao svjetlost koja nama izgleda intenzivno plavo-bijela i, na nevolju lovaca, nalazi se upravo u dijelu spektra koji divljač odlično vidi.

Problem nastaje kad se lovačka garderoba opere ovakvim deterdžentom, ili kad još iz fabrike izade puna optičkih posvjetljivača. Recimo, kamuflažna šara često se štampa na bijeloj tkanini opće namjene, fabrički tretirane posvjetljivačima, radi automatskog pojačanja boje u koju će se kasnije bojiti, a na obiležavajuće prsluke i slično dodaju se supstance koje fluoresciraju, da bi bili još drečaviji. Ovakva odjeća, pod dejstvom UV zraka iz sunčevog spektra, „isijava“ plavu svjetlost, što naročito upada u oči divljači dok je prirodno svjetlo slabo (sumrak, svitanje, po mjesecini) i kad se boje ne vide ili se vrlo slabo razaznaju. Ukratko, možete se kamuflirati kao prašumski snajperista

i biti potpuno nevidljivi ljudima, ali ćete u očima divljači izgledati kao neonska reklama.

Preduzimljivi Amerikanci su od činjenice da divljač odlično vidi lovce koji misle da su nevidljivi brzo napravili veliki problem i počeli da prodaju rješenje. Ono se zove „UV ubica“, a u pitanju je preparat koji apsorbuje UV svjetlo i sprječava fluorescenciju odjeće. Da bi sve bilo „čisto“, preporučuju da se odeća prije tretmana u mraku i poslije njega osvijetli UV lampom da bi se uvidjela očigledna razlika. Prikazana kamuflažna odjeća je radioaktivno plava pod UV svjetlom, dok poslije tretmana plavo svjetlo nestaje. Preparat nije jeftin i funkcioniše jedino ako se odjeća pere isključivo njihovim specijalnim deterdžentom.

Skeptični lovci odmah su se zapitali da li su rezultati selektivno prikazani i da li ponuđeno rješenje izgleda isto i oku čovjeka i oku divljači. Što se tiče selektivnog prikazivanja rezultata, eksperimentisanje je dalo šarolike rezultate - bilo je tretirane garderobe koja blješti i one koja ostaje nevidljiva pod UV svjetlom, ali je bilo i slučajeva da neki dijelovi uspješno tretirane odjeće sijaju i nakon „davljenja“ u preparatu, ili da je za uspješan tretman bilo potrebno neisplativo mnogo preparata. U praksi se pokazalo da divljač obraća manje pažnje na lovce čija je garderoba tretirana i da je porastao broj slučajeva gde je bilo moguće prići bliže divljači. S druge strane su lovci koji navode kako im se dešavalo da divljač neuznemireno prođe na samo nekoliko metara od njih iako su bili potpuno pogrešno odjeveni i lovci koji godinama love sa zadovoljavajućim uspjehom i bez ove napredne tehnologije, tako da bjekstvo divljači radije pripisuju opažanju pokreta ili hvatanju mirisa. Ipak, svi se slažu kako se može desiti da divljač loše reaguje na nešto što odskaka od pozadine i da ne škodi imati garderobu koja ne odražava UV svjetlo.

Moguće rješenje, pogotovo za naše uslove je u prevenciji – da prilikom kupovine garderobu pogledate pod UV lampom (koju u ostalim prilikama možete koristiti za praćenje traga krvi). A garderobu koju posjedujete ne morate prati nikakvim specijalnim deterdžentom, pa ni običnim, jer postoji pouzdano sredstvo koje čuva svojstva poput vodootpornosti i UV imunosti. To je običan kabaš ili deterdžent iz kućne radinosti, koji se pravi od domaćeg sapuna, boraksa i sode za pranje (natrijum karbonat). U krajnjem slučaju, uvijek na deklaraciji deterdženta možete vidjeti da li sadrži optičke izbjeljivače.

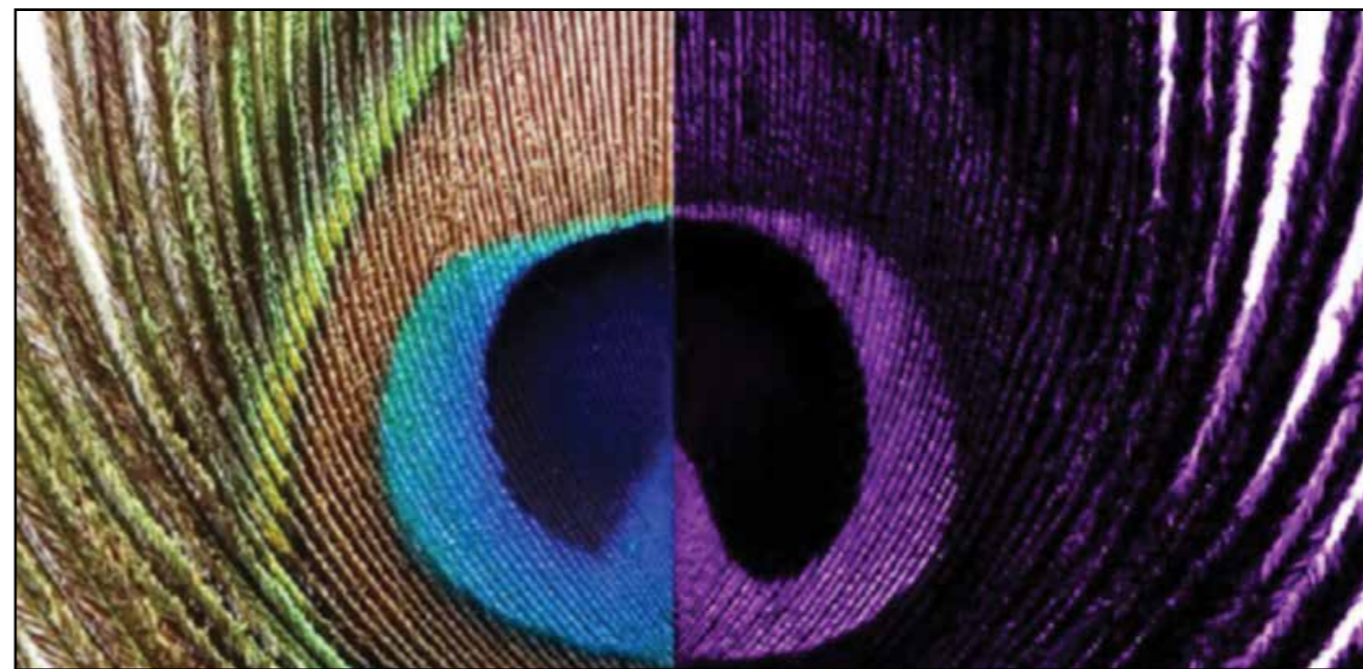

Kako životinje vide boje

Posljednja naučna istraživanja pokazuju da mnoge životinje vide boje ultraljubičasto ili vide boje koje mi ne možemo vidjeti, što pokazuje da svijet vide potpuno drugačije. Isto tako do pokazuje da se previše oslanjamo na boje u svakodnevnom životu i često pretpostavljamo da je ono što mi vidimo granica u vizuelnom svijetu. Boje kod životinja i rezultat njihove percepcije, često se značajno razlikuju od naše. Mnogo životinja može vidjeti više boja nego mi, a neke životinje vide manje boja nego mi. Budući da su se boje koje one vide razvile za dobrobit životinja, a ne ljudi, razumijevanje vizuelnog svijeta sa životinjskog stajališta može objasniti zašto su neke životinje svjetlije dok su druge tamnije. Ova istraživanja daju novi uvid u životinjski svijet. Nije iznenađenje da je životinjski pogled na svijet drugačiji od našeg, ali mi još uvijek ne znamo šta tačno one vide. Posljednja istraživanja životinjskog vida pokazuju da mnoge životinje vide ultraljubičasto, ili bojama koje mi uopće ne možemo da vidimo, što njihov svijet čini potpuno drugačijim od našeg. Naprimjer ptice vide ultraljubičasto, pa tako ženka fazana koja gleda svog potencijalnog partnera ne vidi prelijepu zelenu i plavu boju koju vidimo mi, već jaku ljubičastu boju. Kada bacimo loptu svom psu, on zapravo ne vidi sve šarene boje na njoj pa se oslanjaju na svoja pojačana čula za miris kako bi je pronašli (psi mogu vidjeti dvije boje – plavo-ljubičastu i žutu te mogu razlikovati nijanse sive boje, no ne mogu razlikovati između zelene, žute, narančaste i crvene boje. Također vrlo teško razlikuju zelene od sivih nijansi). Testovi su pokazali da psi lako razlikuju crvenu od plave boje, ali ih zbunjuje razlika zelene od crvene boje. Životinje opažaju i prepoznaju oslanjajući se na kontrast i pokrete. Iako mi to često ne vidimo, boje životinja su značajno evoluirale kroz vrijeme što im omogućava da međusobno komuniciraju, privuku partnere i izbjegnju predatore. Šarene boje na leptirovim

krilima su dizajnirane da izbjegnju predatore, ali ono što leptiri vide je sasvim drugačije. Tako je, naprimjer, za ljude vjeverica jarko narandžaste boje, ali vjevericama njihova vrsta izgleda mnogo jednoličnije. Njihova narandžasta boja je evoluirala da bi se stopila sa bojom opalog lišća. Razumijevanje kako životinje vide svijet oko sebe je još uvijek tajna za ljude, ali je i ključ za shvatanje njihovog ponašanja. Najnovija izložba Kraljevskog društva u Londonu otkrila je slike koje pokazuju šta druge životinje vide kada gledaju u nas i jedni u druge. Na fotografiji je prikaz kako čovjek (lijevo) vidi i kako životinja (desno) vidi paunovo perje.

Fotolov

na jelene

